

Uusimaa kuntien ilmastotoimia ~2021~

Lisää maakunnan hyviä käytäntöjä löydät
[vaikuttavien ratkaisujen tietopankista - Kestävyysloikka.fi](http://kestavyysloikka.fi)

Esityksen sisältö

- ▶ Esitys sisältää erilaisia ilmastotoimia, joita on kerätty keväällä 2022:
 - ▶ Kooste erilaisista Uudenmaan kuntien toimenpiteistä, jotka Canemure-hankkeen aluekoordinaattori on kerännyt
 - ▶ Maakunnan Hinku-kuntien ilmoittamia top 3 ilmastotoimenpiteitä
 - ▶ Esitys ei välttämättä sisällä kaikkien kuntien toimenpiteitä
- ▶ Toimet ovat enimmäkseen konkreettisia ilmastotoimia, jotka on tehty vuonna 2021, mutta toimet voivat olla myös toimintamalleja, aiemmin tehtyjä, tai vasta suunnitteilla. Joissain kunnissa ei voitu vuonna 2021 tehdä resurssihaasteiden takia ollenkaan ilmastotoimia.
- ▶ **Tiedot perustuvat kuntien ja aluekoordinaattoreiden omiin ilmoituksiin. Suomen ympäristökeskus ei vastaa tietojen oikeellisuudesta.**

Uudenmaan alueen toimia 1/2

▶ Hyvinkää

- ▶ **Energia:** Hyvinkään Lämpövoima hakee säästöjä tuotannon optimoinnin ja suunnittelun avulla
- ▶ **Rakennukset:** Nuuka-tekoöly tehostaa Valvomopalvelu WiRE:n toimintaa
- ▶ **Rakennukset:** Energiatehokas uimalalaaajennus ja saneeraus

▶ Nurmijärvi

- ▶ **Liikenne:** Joukkoliikenne
- ▶ **Liikenne:** Rajamäentien ja Sairaarantien risteykseen linja-autopysäkkien rakentaminen

▶ Raasepori

- ▶ **Järjestäytyminen:** Ilmasto-ohjelman toimenpidesuunnitelma
- ▶ **Liikenne:** Joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman laadinta
- ▶ **Rakennukset:** Kiinteistökannan perusparannusten ilmasto- ja kiertotalousratkaisut
- ▶ **Rakennukset:** Energiatehokkuustoimenpiteet ko.määrärahalla

▶ Sipoo

- ▶ **Rakennukset:** Puurakentamisen edistäminen Sipoon kunnassa

▶ Järvenpää

- ▶ **Rakennukset:** Energiatehokkuustoimia kartoitettiin tekoölyllä
- ▶ **Energia:** Kumppanuussopimus kaukolämpötoimittajan kanssa
- ▶ **Rakentaminen:** Puurakentamisen hankkeessa kartoitettiin keinoja rakentamisen päästöjen vähentämiseksi
- ▶ **Kaavoitus:** Resurssiviisaus kaavasunnittelussa ja tontinluovutusehdoissa
- ▶ **Kiertotalous:** Lähikeräyspisteen pilotti valmistui Lepolan uudella asuinalueella
- ▶ **Kuljetukset:** Sisäisen postin kuljetukset -hankinta
- ▶ **Liikenne:** Uudistettuja pyöriteitä keskustaan
- ▶ **Liikenne:** Biokaasun tankkaus mahdollistui Järvenpäässä
- ▶ **Viestintä/osallistaminen:** Ympäristövahti-seurantapalvelu
- ▶ **Toimintamalli:** Kaupungin ja elinkeinoelämän ilmastoyhteistyö
- ▶ **Lisätietoa Järvenpään toimista**
 - ▶ [Resurssiviisauden seurantaraportista 2021 \(pdf\)](#)

Uudenmaan alueen toimia 2/2

- ▶ **2022/Tulevia**
 - ▶ **Rakennukset, Hyvinkää:** Hyvinkää edelläkävijänä energia-, vesi- ja olosuhdemittausten etäluennassa
 - ▶ **Maatalous, Raasepori:** Raaseporinjoki-hanke
 - ▶ **Liikenne, Nurmijärvi:** Klaukkalantien jalankulku ja pyörätie sekä linja-autopysäkkijärjestelyt
 - ▶ **Rakentaminen, Sipoo:** Kunnan katu- ja viherrakentamisen hankintakriteerien päivittäminen työmaiden päästöttömyyden tavoittelemiseksi
- ▶ [Kauniaisten päästövähennysohjelman toteumat \(pdf\)](#)
- ▶ [Vantaan ympäristövastuuraportti \(pdf\)](#)

► Inkoo

1. Joukkueliikenteen kehittäminen
2. Aurinkovoimaloita kunnan kiinteistöihin
3. Uuden koulurakennuksen toteutus
 - Rakennusmateriaalit ja lämmitysmuoto

► Kirkkonummi

1. Jerikon varikon energiatehokkuushanke

- Vuonna 2021 Kirkkonummen kunnan kiinteistöissä toteutettiin yksi merkittävä energiatehokkuushanke. Jerikon varikolle asennettiin ilma-vesilämpöpumppuja vähentämään öljylämmityksen tarvetta, uusittiin termostaatit, ilmanvaihtokoneet sekä valaistus.

2. Kirkkonummen sivistystoimen palvelualue otti askeleita kohti edelläkävijyyttä

- "Kirkkonummen sivistystoimen yksiköiden voidaan sanoa olevan ympäristökasvatuksen edelläkävijöitä. Kirkkonummen kaikki varhaiskasvatuksen yksiköt kuuluvat Vihreä lippu –ohjelmaan, kun viimeisetkin päiväkodit ja asukaspuistot saivat sertifiointin vuonna 2021. Varhaiskasvatuksessa työskenteli COVID-eritysrahoituksella palkattuja kiertäviä ympäristökasvattajia. Päiväkodeissa on yhteensä yli 20 koulutettua ympäristökasvattajaa. Koulujen osalta vuonna 2021 päivitettiin Hinku-vuosikello ja ryhdyttiin tekemään koulujen ilmastouutiskirjettä. Sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa toimii kestävän kehityksen verkostot, joissa opetuksen ja kasvatuksen ammattilaiset jakavat ilmastokasvatuksen hyviä käytäntöjä keskenään. Kirkkonummella käynnistyi vuonna 2021 hiilineutraali koulu -projekti sekä lukuisia muita kestävyysprojekteja."

3. Kaavoituksen ilmastoryhtiiliike

- Kirkkonummen kestävän yhdyskuntarakenteen tavoitteita ja kaavoitusyksikön ilmasto-osaamista on vuonna 2021 edistetty laatimalla ilmastokestävän kaavoituksen muistilista kaavoittajien työn tueksi. Lisäksi on käynnistetty lukuisia asema- ja osayleiskaavojen ilmastovaikutusten arviointitöitä, jotka valmistuvat vuonna 2022.

► Lohja

1. Virkkalan biolämpölaitos

- Lohjan Energiahuolto Oy Loherin Virkkalan biolämpölaitos. Uuden 4 MW laitoksen tuotannollinen koekäyttö aloitettiin helmikuussa 2021. Virallisesti laitos otettiin käyttöön 7.9.2021. Polttoaineena pääasiassa haketettu energiapuu. Korvaa maakaasun käyttöä kaukolämmön tuotannossa.

2. Lohjan biokaasulaitos

- Gasum Oy:n Lohjan biokaasulaitos Munkkaan jäteaseman yhteydessä otettiin käyttöön. "Laitoksella pääkaupunkiseudun biohajoavista jätteistä tuotetaan uusiutuvan biokaasun lisäksi luomuviljelyyn soveltuvaa orgaanista kierrätyslannoitetta." "Lohjan biokaasulaitos käsittelee vuosittain tuottaa vuosittain noin 60 000 tonnia biomassaa, josta se tuottaa 40 GWh liikenteen uusiutuvaa polttoainetta biokaasua. Määrä vastaa peräti 4 000 henkilöauton vuotuista kulutusta."

3. Ruokapalvelut

- Yksi esimerkki kaupungin omasta toiminnasta: Ruokapalvelut, Lohjan kaupunki. Kasvisruoka saatiin päivittäin kaikkien ruokailijoiden vapaasti otettavaksi kaikkiin kouluihin. Hävikkiruon myynti kaupunkilaisille 13 keittiöstä (koronatilan mukaan): 3 158 annosta vuonna 2021. Hävikkiruoan jakelu yhteistyössä Lohjan seudun työttömät ry:n ja Lohjan seurakunnan kanssa (koronatilan mukaan): työttömille lahjoitettiin 3 548 annosta vuonna 2021.

Esimerkki Lohjan Kestävyysoiikasta

Lohjan Munkkaan biokaasulaitos tekee mm. syömäkelvottomasta hävikkiruoaasta ja teollisuuden sivuvirroista biokaasua liikenteen ja teollisuuden käyttöön.

”Munkkaan biokaasulaitoksen kaltaisten investointien avulla voimme Suomessa vahvistaa energiaomavaraisuutta.”

Kuva: Gasum

40 GWh
biokaasua
& 50 000 t
lannoitteita
vuodessa

► Hyvinkää

1. Kaupunkirakenteen eheyttäminen

- Hyvinkään keskustaa laajentavan ja kaupunkirakennetta eheyttävän Hangonradan entisen ratapiha-alueen kehittäminen jatkuu. Kipinä-monitoimitalo otettiin käyttöön vuoden 2021 alussa, ja Hangonsiltaa ja ydinkeskustaa toiminnallisesti yhdistävä Hangonradan ylittävä kevyenliikenteen Vanhankirkonsilta syksyllä 2021. Hangonsillan seuraavan asuinalueen kumppanihaku asemakaavoitusta ja toteutusta varten järjestettiin vuoden 2021 lopulla avoimena kilpailuna, ja työ jatkuu valittujen kumppaneiden kanssa keväällä 2022. Kumppanihaussa painotettiin erityisesti ratkaisuja, joissa kiinnitetään erityistä huomiota ajankohtaisiin muutostrendeihin kuten ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, kestävään liikkumiseen, etätöön lisääntymiseen, asuntojen muuntojoustavuuteen, elinkaariasumiseen ja puurakentamiseen.

2. Ruokahävikin seuranta ja kasvisruokailu

- Atriapalveluissa aloitettiin syksyllä 2021 systemaattinen hävikin seuranta sekä koulu- että päiväkotikohteissa. Tarkoituksena on tarkan seurannan avulla lisätä toimenpiteitä, jotka vähentävät hävikkiruoan määrää. Päivittäin kirjataan ylös tilattu ruokamäärä, esille laitettu ruokamäärä, tarjoilulinjastolle jäänyt ruokahävikki, ruokailijoiden lautasille jäänyt ruokahävikki sekä henkilöstölle myyty ylijäämäruoka. Tarkan seurannan avulla pyritään ennakoimaan paremmin linjastoihin valmistettavan ruoan määrää. Hävikin vähentämiseksi koulujen päiväkotien linjastohävikkiruokaa on henkilökunnan mahdollista ostaa kotiin. YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) tavoitteena on ruokahävikin puolittaminen 2030 vuoteen mennessä. Kasvisruokaa tarjoillaan päivittäin toisena ruokavaihtoehtona ja se on vapaasti otettavissa koulujen linjastossa. 6- viikon kierrolla kasvisruoan osuus ruokatarjonnasta on 58,33 %.

3. Kaupunginvaltuusto vahvisti FISU välitavoitteet

- Hyvinkään kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan 20.12.2021 Hyvinkään osalta Fisuvälitavoitteet vuodelle 2030. Fisuvälitavoitteet ovat:
 - 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta (sama kuin Hinku- kuntien tavoite)
 - Kotitalousjätteen määrä vähenee ja kierrätysaste nousee saavuttaen 65 % tason vuoteen 2030 mennessä.
 - Kulutusperäisen hiilijalanjäljen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta

► Porvoo

1. Uusi energiajärjestelmä Keskuskoululle

- Lämmityksen ohjauksessa käytetään uudentyyppistä ennakoivaa älyohjausta sekä hyödynnetään kaukolämmön paluuvettä lämmitykseen. Hanke myös pienentää voimaloiden (Porvoon Energia) tehon tarvetta ja vähentää päästöjä.
 - [https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Porvoo_energiaturroksen_etujoukoissa_Ke\(62305\)](https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Porvoo_energiaturroksen_etujoukoissa_Ke(62305))

2. Perillä Edelfeltinrannassa -hanke käynnistyi

- Perillä Edelfeltinrannassa -hankkeen tavoitteena on vähentää työmatka- ja työasiamatkaliikkumisesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä edistämällä hyviä etätöskentelyn muotoja kaavoituksen keinoin. Hanketyö kohdistuu Porvoon Haikkoon alueelle Edelfeltinrantaan ja tavoitteena on tehdä Edelfeltinrannasta hiilineutraali asuinalue.
 - <https://www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/kaavoitus/asemakaavat/ak-542-edelfeltinranta/>

3. Hamarin reitti Länsirannalta Emäsaloon

- Tavoitteena on omin voimin, kävellen ja pyöräillen kuljettavien, elämyksellisten rengasreittien luominen sekä liikuntarajoitteisten lähiluontoon ja nähtävyyksikohteille pääsyn helpottaminen. Toki myös merellinen Porvoo on talvisin säiden salliessa käytettävissä ja yhdistettävissä reittiin.
 - <https://www.porvoo.fi/app/uploads/2022/03/Hamarin-reitti.pdf>
 - <https://www.uusimaa.fi/paikalliset/4167504>

▶ Siuntio

1. Puurakentaminen mahdolliseksi pienissä kunnissa

- ▶ <https://www.siuntio.fi/hanketiedote-puurakentaminen-mahdolliseksi-pienissa-kunnissa>

2. SoTe-keskukselle kestävästi tuotettu aluelämmön- ja kylmän suunnittelu

- ▶ <https://www.siuntio.fi/sote-keskukselle-kestavasti-tuotettu-aluelammon-ja-kylman-suunnittelu>

3. Kunnan katuvalojen uusiminen LED-lampuilla

- ▶ Vanhojen katuvalojen vaihto energiatehokkaimpiin LED-valaisimiin.

▶ Vantaa

1. Green deal -sopimukset

- ▶ Vantaa on mukana Päästötön työmaa ja Kestävä purkaminen green deal -sopimuksissa. Molemmat sopimukset ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti.

2. Öljystä luopuminen

- ▶ Öljyn kulutus on vähentynyt Vantaalla vuosina 2019-2021 lähinnä maalämpöön siirtymisen seurauksena kaupungin kiinteistöissä noin 160 000 litraa. Öljyä kului vuonna 2019 594 000 litraa ja vuonna 2021 431 568 litraa.

3. Hiilineutraalit ja resurssiviisaat alueet -selvitys

- ▶ Vantaa toteutti Hiilineutraalit ja resurssiviisaat alueet -selvityksen, jolla ohjataan maankäyttöä erilaisilla kaupunkialueilla. Työhön osallistui kaupungilla 1,5 vuoden aikana yli 60 ihmistä eri toimialoilta. Raporttiin kootut toimenpiteet on priorisoitu ja niitä toteutetaan osana Resurssiviisauden tiekarttaa.